

Vergaderjaar 2019–2020

33 529

Gaswinning

Nr. 772

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 juni 2020

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang van de versterkingsoperatie in het Groningse aardbevingsgebied. In het Notaoverleg Mijnbouw / Groningen van 27 mei jl. (Kamerstuk 33 529, nr. 769) hebben leden van uw Kamer zich duidelijk uitgesproken over hun zorgen over de voortgang en gevraagd om nadere toelichting en duiding. Hierbij geef ik uitvoering aan mijn toezegging in dit Notaoverleg om uw Kamer te informeren over de huidige stand van zaken en vooruitzichten van de versterking en de wijze waarop de bewoner hierin zelf regie kan nemen.

Tevens sta ik stil bij het actuele dashboard van de NCG waarin de voortgang van de versterkingsoperatie wordt bijgehouden, en bij het Jaarverslag 2019 van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) dat als bijlage bij deze brief is bijgevoegd¹.

Dashboard NCG

De cijfermatige stand van de versterkingsoperatie is altijd te raadplegen via het dashboard van de NCG (zie <https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/over-ons/dashboard>). De cijfers worden maandelijks geüpdatet, meest recentelijk op 16 juni jl., over de periode tot en met 31 mei. Hierbij geef ik een nadere toelichting en duiding bij de cijfers in het dashboard. Tot nu toe zijn in 2020 in totaal 62 gebouwen versterkt opgeleverd, waarvan 51 panden in de maand mei.

Daarnaast zijn dit jaar tot en met mei 462 opnames uitgevoerd. In dezelfde periode van vorig jaar waren dat 153 (zie Kamerstuk 33 529, nr. 662). Er zijn dit jaar dus aanzienlijk meer opnames gedaan dan in dezelfde periode vorig jaar. Ondanks de uitdagingen die de coronacrisis meebracht blijft de ambitie van 4.000 opnames binnen bereik. Ook op het gebied van beoordelingen hebben we fors meer afgerond dan vorig jaar in deze

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

periode. We zitten nu op 1.127 beoordelingen die zijn afgerond. In dezelfde periode van vorig jaar waren dat 283. Ook hier is de verwachting dat we de beoogde 4.000 beoordelingen dit jaar te halen.

Tot mei waren er 686 projecten vastgesteld, daar zijn in de maand mei 321 adressen bijgekomen. Dat is opgeteld 1.007. Dit aantal is exclusief de adressen die worden aangepakt via de Bouwimpuls. Van deze 1.007 adressen zitten er 289 in de voorbereidende fase van de bouw voordat de schop in de grond kan. Bij 265 adressen wordt daadwerkelijk gebouwd. Momenteel zijn veel projecten in aanbouw, waarbij de gebouwen veelal fors moeten worden versterkt of worden gesloopt en nieuwgebouwd. Deze projecten hebben daardoor een lange doorloop die tot drie jaar kan oplopen. Projecten en panden waar minder versterkingsmaatregelen nodig zijn hebben een kortere doorlooptijd.

Zoals toegezegd aan uw Kamer in de (schriftelijke) overleggen van de afgelopen maanden, wordt er hard gewerkt aan het verbeteren van het dashboard om meer inzicht te bieden in de voortgang per moment in het proces. Hoewel er nog verdere doorontwikkeling nodig is, is ervoor gekozen om dit niet af te wachten aangezien het reeds nu al meer inzicht geeft dan het oude dashboard. Ondertussen wordt doorgewerkt aan het mogelijk maken van een uitsplitsing per sectoraal programma en batch, en of de doelstellingen uit de lokale plannen van aanpak van de gemeenten in het dashboard kunnen worden verwerkt. Ook wordt gewerkt aan een uitsplitsing per kwartaal, zoals gevraagd door uw Kamer.

Vooruitzichten voortgang versterkingsoperatie

In het Bestuurlijk Overleg van 5 juni 2019 is afgesproken dat de versterking voor het aardbevingsgebied in Groningen wordt versneld en dat de bewoners deze versnelling merkbaar terugzien. Sindsdien is er al versnelling gekomen in de opname- en beoordelingsfase van de NCG. Het afgesproken streven om jaarlijks 4.000 opnames en 4.000 beoordelingen uit te voeren lijkt dit jaar vooralsnog haalbaar. Met name bij de opnames wordt hard gewerkt om op ondanks de Corona maatregelen toch de doelstelling te halen. Daarnaast wordt ook het tempo van uitvoering van de daadwerkelijke bouwwerkzaamheden verhoogd (Kamerstuk 33 529, nr. 718).

Ik benadruk dat voor het uitwerken van projectplannen op basis van de afgeronde beoordelingen altijd enige doorlooptijd nodig is. Daarbij geldt dat gebouwen die op dit moment gereed zijn om in uitvoering te worden genomen, veelal fors worden versterkt of worden gesloopt en nieuwgebouwd. Deze zware maatregelen leiden ertoe dat de doorlooptijd van planning en uitvoering tot enkele jaren kan oplopen, zoals dat ook bij reguliere bouwprojecten het geval is. Het grote aantal beoordelingen dat momenteel wordt gerealiseerd is mogelijk geworden doordat al in het laatste kwartaal van 2019 het tempo van opnames fors is opgevoerd. Deze beoordelingen zullen er toe leiden dat ook het aantal projecten in de uitvoeringsfase sterk zal toenemen. NCG verwacht dat in 2021 circa 2.000 adressen in uitvoering zullen zijn.

Overigens blijkt NCG opdrachten voor opnames en beoordelingen gericht en concurrerender uit te zetten naar de ingenieursbureaus waardoor de capaciteit beter wordt benut. Daarbij is ook het aantal aan te leveren documenten verminderd. Hierdoor zijn de kosten voor opname en beoordeling, nu NCG zelf opdracht geeft, gedaald met ruim 20%.

Zoals ik hiervoor al aangaf, heeft uw Kamer zich in overleggen duidelijk uitgesproken over de zorgen over de voortgang van de versterkingsoperatie. Dat is ook het gesprek dat we met elkaar moeten voeren. Ik deel die zorg en stel samen met de NCG en de regio alles in het werk om de

voortgang verder te versnellen. Tegelijkertijd gebeurt er ook nu al veel en hecht ik er aan een paar voorbeelden te geven van projecten die momenteel in uitvoering zijn en waar de busjes van aannemers daadwerkelijk rijden. In Delfzijl bijvoorbeeld zijn recentelijk 15 appartementen opgeleverd en zijn eind april de eerste heipalen de grond in gegaan voor de bouw van 60 huizen. In Ten Post en Appingedam wordt op verschillende plekken gebouwd en zijn de eerste woningen al opgeleverd. En ook in 't Zand werken dit jaar vijf aannemers aan de sloop en nieuwbouw van 36 woningen. Deze voorbeelden staan nog los van het scholenprogramma en alles wat we doen omtrent erfgoed en zorg. Dit zijn slechts een aantal voorbeelden van waar de versterkingsoperatie in volle gang is. Maar gezien de omvang van de opgave en de bijbehorende doorlooptijden van projecten, is dit zoals hierboven toegelicht pas over enige tijd terug te zien in de voortgangscijfers.

Versnelling

Er zijn verschillende maatregelen genomen om de doorlooptijd van de versterkingsoperatie zo veel mogelijk te verkorten. Om hier meer inzicht in te geven zet ik een aantal van die maatregelen uiteen. Zoals ik hierboven al aangaf, is het tempo van opnames en beoordelingen fors opgevoerd, waardoor in dit jaar van beide 4.000 kunnen worden uitgevoerd. Daarnaast is de afspraak uit het Bestuurlijk Overleg van 5 juni 2019 over de versnelling van de versterkingsoperatie uitgewerkt in het Versnellingspakket. Het Versnellingspakket is in het Bestuurlijk Overleg van 23 januari jl. vastgesteld (Kamerstuk 33 529, nr. 718). Hiermee is een aantal versnellingsmaatregelen ingevoerd die ervoor zorgen dat de doorlooptijd van de versterkingsoperatie wordt verkort en het aantal uitgevoerde versterkingen toeneemt.

Een belangrijk onderdeel van het Versnellingspakket is de start van de Bouwimpuls. Binnen de Bouwimpuls zijn afspraken gemaakt over het toepassen van de Praktijkaanpak en het ter uitvoering brengen van 900 liggende versterkingsadviezen. De Praktijkaanpak is een methode waarbij één aannemer het hele proces van opname tot en met uitvoering uitvoert. Door gemeenten zijn 250 adressen geselecteerd om met de Praktijkaanpak van start te gaan. Over het algemeen zijn de benaderde bewoners enthousiast, mede omdat zij meer regie hebben over het proces doordat hun aanvullende wensen in een vroegtijdig stadium worden meegenomen. Als deze start succesvol verloopt en het Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) de Praktijkaanpak heeft gevalideerd, kan deze verder worden opgeschaald.

De ruim 900 adressen met een liggend versterkingsadvies worden dit jaar via de Bouwimpuls en het Bedrijfsbureau opgestart. Het Bedrijfsbureau verzorgt de werkvoorbereiding (van opname of liggend advies tot ontwerp) en coördineert het proces van de uitvoering. Door aan de voorkant de werkvoorraad inzichtelijk te maken, ontstaat er een constante stroom aan werkzaamheden en kan het Bedrijfsbureau capaciteitsgarantie bieden. Het Bedrijfsbureau is per 1 juli volledig operationeel. Intussen vindt afstemming plaats met de gemeenten over de prioritering van de 900 adressen en clustering daarvan op straat- en wijkniveau. De adressen worden in vier delen overgedragen aan het Bedrijfsbureau voor uitvoering: de eerste 356 adressen zijn inmiddels overgedragen, in juni volgen nog 300 adressen, en de maanden erna volgt in nog twee keer de rest van de hele scope. De uitvoering van versterkingsmaatregelen kan mogelijk voor een het eerste deel van deze adressen dit najaar al van start gaan. Per medio juni is met circa 125 bewoners contact opgenomen en is het versterkingsproces opgestart. De komende tijd wordt samen met de

bewoners die voor de Bouwimpuls kiezen een ontwerp gemaakt voor de versterking van hun woning.

Een andere maatregel uit het Versnellingspakket is het Bouwakkoord. Momenteel lopen gesprekken met vertegenwoordigers van de bouwsector, in het bijzonder Bouwend Nederland, om te komen tot een Bouwakkoord dat is gericht op een eerdere en inventievere betrokkenheid van de markt. De totstandkoming van het Bouwakkoord is in de afrondende fase. Met de woningcorporaties wordt overlegd hoe zij vorm willen geven aan de opgave die op hun bezit ziet. Zij hebben een groot aantal woningen in het gebied.

Een derde maatregel is de typologie-aanpak. Dit is een methode waarmee gebouwen van eenzelfde type gestandaardiseerd en snel op veiligheid kunnen worden beoordeeld. Daardoor zijn er voor die gebouwen geen individuele berekeningen meer nodig. De methode is uitgewerkt door TNO en ligt bij het ACVG voor validatie. Na validatie kan de NCG met deze methode snelheid maken in de beoordeling van gebouwen. Vooruitlopend daarop is een pilot gestart waarin 199 woningen worden aangepakt op basis van standaardmaatregelen van NCG.

Bewoner centraal

In de hele versterkingsoperatie is het essentieel dat de bewoners centraal staan en de mogelijkheid hebben zelf regie te nemen. Daar hecht ik erg aan en ook uw Kamer heeft hier terecht aandacht voor gevraagd. Dit is een belangrijke reden geweest om de operatie publiek te maken en daarmee te beleggen bij de NCG. Om die reden wordt ook ruimte geboden voor eigen inbreng en regie van bewoners, waar dat mogelijk is en aansluit bij hun wensen.

In het algemeen geldt dat de bewoner/eigenaar optreedt als opdrachtgever in het proces van versterking. Desgewenst wordt deze ondersteund door de NCG. Dit geldt uiteraard ook voor deelnemers aan de Praktijkvariant en de Bouwimpuls. En ook in de specifieke afspraken over adressen in de batches «1.588» en «1.581» is ruimte voor eigen regie gecreëerd (Kamerstuk 33 529, nrs. 587 en 701).

Als voorbeeld wijs ik graag op het project Steendam/Tjuchem waarin de versterking van 279 huizen door de bewoners zelf wordt aangepakt, samen met het ingenieursbureau. Op basis van de beoordelingen wordt een gezamenlijk plan opgesteld voor de uitvoering van de versterking, waarbij de bewoners de mogelijkheid hebben de versterkingsmaatregelen te combineren met andere wensen, waar subsidies voor beschikbaar zijn. Gelet op het belang van burger-participatie ondersteun ik de stichting Groninger Dorpen om dorpen te helpen bij het ontwikkelen van dit project en vergelijkbare gezamenlijke projecten.

Tot slot wijs ik op de mogelijkheid voor bewoners van wie het adres niet in de versterkingsoperatie van de NCG is opgenomen, zich te melden bij het loket «opname op verzoek».

Jaarverslag NCG 2019

Het jaarverslag van de NCG geeft duidelijk weer in welke transitie de NCG zich afgelopen jaar bevond. De directeur van de NCG noemt in zijn voorwoord 2019 het jaar van de verandering, met het overnemen van de taken van het CVW en de overdracht van de beleidsverantwoordelijkheid van de Minister van EZK naar mijn departement. Dit is een grote verandering geweest voor zowel de organisatie als voor de uitvoering van de

versterkingsoperatie. Hierover is uw Kamer geïnformeerd bij brief van 26 mei jl. (Kamerstuk 33 529, nr. 765). Ondanks deze grote transitie, is de NCG erin geslaagd in het afgelopen jaar 488 huizen versterkt op te leveren. Gezien de totale operatie is dit weliswaar een beperkt aantal, maar het is wel bijna een verdubbeling van het aantal huizen dat in de jaren daarvoor was opgeleverd. Naast de opgeleverde huizen, heeft de NCG in 2019 2.200 opnames en 1.013 beoordelingen uitgevoerd. Samen met de NCG en de gemeenten zet ik mij in om de snelheid van de versterkingsoperatie nog verder te verhogen in zowel dit jaar als in de komende jaren.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren